

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

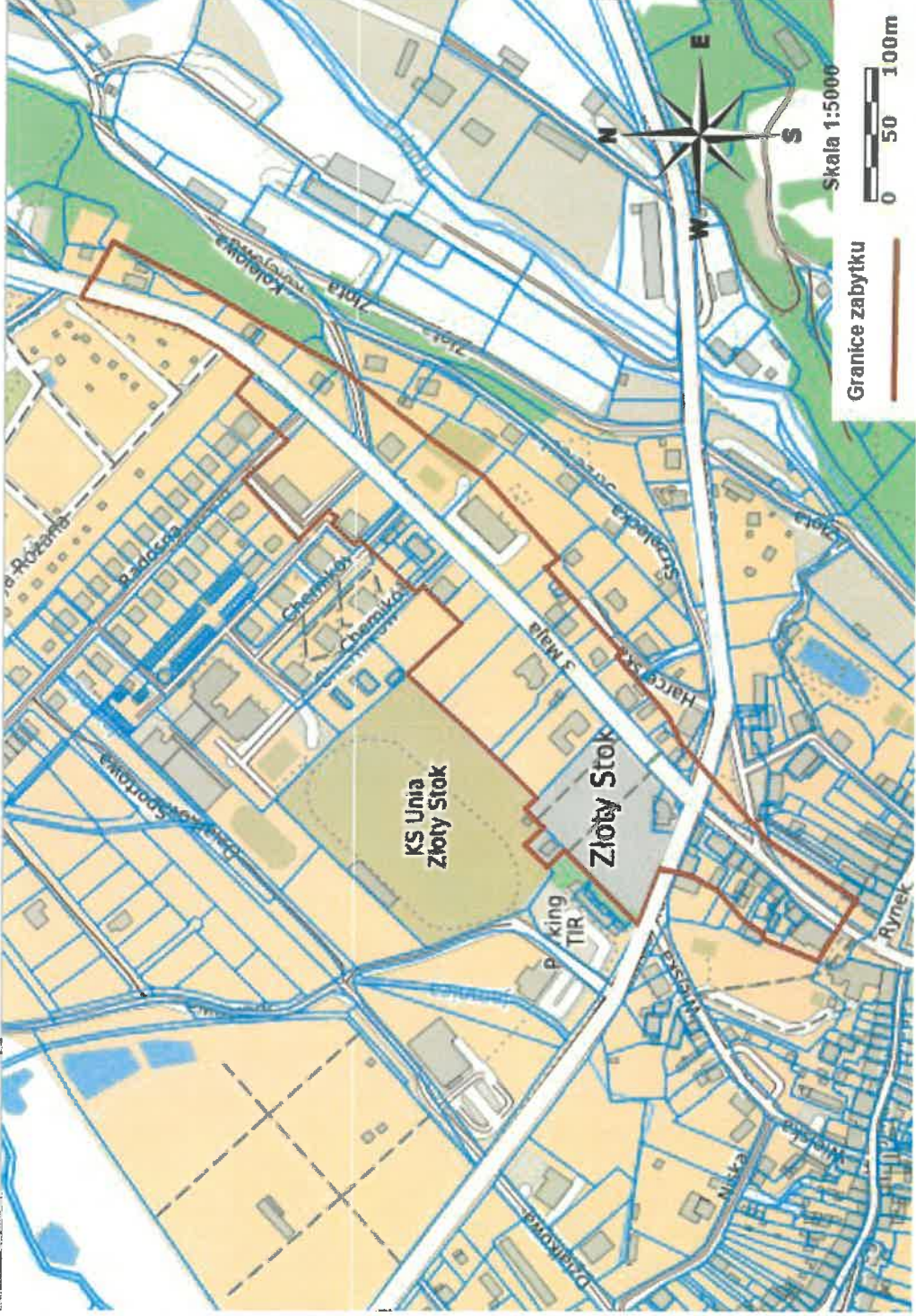
1. Nazwa

**HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY PN.-WSCH.
CZĘŚCI MIASTA PO OBU STRONACH UL. 1 MAJA**

2. Czas powstania

XIV w., XVI w., XIX w. XX w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

ZŁOTY STOK

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

powiat ząbkowicki

gmina Złoty Stok

6. Współrzędne geograficzne

50° 26' 41.09" N 16° 52' 34.286" E

7. Użytkowanie obecne

Mieszkalne, kult religijny, użyteczności publicznej

8. Stan zachowania

5

Historia:

Obecna ulica 3 Maja w Złotyń pokrywa się z dawnym szlakiem handlowym prowadzącym w kierunku Kamieńca Żąbkowickiego, a dalej w kierunku Żąbkowic Śląskich. Historia tej drogi sięga czasów lokacji miasta w XIV w., choć wysoce prawdopodobne jest jej funkcjonowanie również w czasach osady przedlokacyjnej. Po lokacji miasta ulica miała swój początek w północno-zachodnim narożniku rynku. Jak wynika z rycin F. B. Wernera z 1 poł. XVIII w. zabudowa po obu stronach ówczesnej „szosy żąbkowickiej” była już obecna na odcinku do skrzyżowania z obecną DK 46. Najbardziej wysuniętymi na północ obiektami przy przedmiotowej ulicy była kaplica cmentarna wraz cmentarzem. W tamtym okresie zabudowa wzdłuż ulicy składała się usytuowanych kalenicowo lub szczytowo budynków mieszkalnych i gospodarczych w konstrukcji murowanej lub szachulcowej. Dalsza zabudowa wzdłuż ulicy w kierunku północnym zaczęła się pojawiać na przełomie XIX i XX w. kiedy to powstało mauzoleum rodziny Guttlerów na cmentarzu oraz budynek sądu. W latach 30 XX w. wzdłuż ulicy wzniesiono budynek willowe, a w 1969 budynek obecnego Centrum Kultury i Promocji.

Charakterystyka zabytku:

Na układ urbanistyczny wzdłuż obecnej ulicy 3 Maja składa się droga, której przebieg pokrywa się z przebiegiem dawnego szlaku handlowego w kierunku Żąbkowic Śląskich oraz zabudowa historyczna z różnych okresów usytuowana wzdłuż jezdni. Tworzy ona jednolite linie zabudowy po obu stronach jezdni, której uzupełnienie stanowią nasadzenia drzew w pasach zieleni pomiędzy jezdnią a chodnikami.

Zagrożenia i postulaty konserwatorskie:

Istotnym zagrożeniem dla układu urbanistycznego jest wprowadzanie nowej oraz zastępowanie historycznej zabudowy obiektami, które swoją stylistyką, gabarytami oraz lokalizacją będą zaburzały kształtowany od lokacji miasta układ zabudowy, dlatego wszelkie działania inwestycyjne na tym obszarze powinny wiązać się z uzgodnieniami z Organem ochrony zabytków. Historyczna zabudowa podlega bezwzględnie ochronie w zakresie zachowania kształtu bryły, detali elewacji, wykorzystanych materiałów wykończeniowych. Ochronie podlegają również historyczne nawierzchnie jezdni i chodników (na odcinku od rynku, do skrzyżowania z DK46). Nowa zabudowa powinna nawiązywać do istniejącej zabudowy historycznej w zakresie skali, kształtu bryły, stylistyki oraz materiałów wykończeniowych. Dopuszczalne są wyłącznie tradycyjne materiały wykończeniowe wysokiej jakości takie jak ceramika, kamień, tynk czy drewno.

Bibliografia:

- Słownik geografii turystycznej Sudetów, Góry Złote, Marek Staffa red., Wrocław 1993.
- Rochowicz M., Studium historyczno-urbanistyczne miasta Złotego Stoku., Wrocław 1982.

Kartografia:

- Messtischblatt, 1: 25 000, 5567 Reichenstein, 1913.
- Messtischblatt, 1: 25 000, 5567 Reichenstein, 1930.
- Wernera F. B., *Topographia Seu Compendium Silesiae. Pars II.*